

Erdők Hete

A terepen, Kisgyón határában tartotta az országos megnyitót a „VADEX” Rt. *Balsay Miklós* vezérigazgató szavai után *Tóth Károly* erdészvezető és *Jaksics István* műszaki vezető ismertette a megjelent vendégek előtt a térségben folyó természetsszerű erdőgazdálkodást. A hosszúki győseai Erdői Szentélyben a vadászkiállítások – a Vándorgyűlésen ismerhettük meg őket – után *Balsay István*, az Országgyűlés Területfejlesztési Bizottságának elnöke ismertette az erdőkkel kapcsolatos jövőbeni teendőket. A beszédet Hubertusz mise követte, majd a Móri fűvőszekar játszott. A tudósító csak azt sajnálja, hogy egyszerre nem lehet ott az országban megtartott valamennyi rendezvényen. *Balsay István* beszédéből idézünk:

„Az Európai Unióban nem várható, hogy egységes erdészeti politikát alakítanak ki, ezzel együtt azonban a közösségi erdészeti politika mindazon erdészeti politikai problémával foglalkozik, amely határokon túlnyúló szabályozást igényel, amely meghaladja az érintett államok saját lehetőségeit. Minden, ami e követelményeknek nem felel meg, célszerűen koordinált erdészeti politika keretében oldható meg.

Stratégiai szempontból az európai erdőkért felelős miniszterek strasbourgi

és helsinki konferenciáinak határozatai irányadók, nevezetesen:

- *a strasbourgi konferencia határozatai a következőkről szólnak:*

- az erdei ökoszisztémák megfigyelését célzó állandó próbaterek európai hálózatának kialakításáról,
- az erdei génkészletek megőrzéséről,
- az erdei tüzesetek decentralizált európai adatbankjának létrehozásáról,
- a hegyvidéki erdők kezelési módjának adaptálásáról az új környezeti viszonyokhoz,

- a fás növények fiziológiai kutatására szolgáló EUROSILVA hálózat bővítéséről,

- európai hálózat létrehozásáról az erdei ökoszisztémák kutatásáról;

- *a helsinki konferencia határozatai a következők:*

- az európai erdők tartamos (fenntartható) gazdálkodásának irányelvei,

- az európai erdők biológiai sokfélesége (biodiverzitás) megőrzésének és fenntartásának általános irányelvei,

- erdészeti együttműködés a

gazdasági átmenetben lévő országokkal,

- az európai erdők kezelési stratégiái a klímaváltozáshoz történő hosszú távú alkalmazkodás érdekében.

Fontos megállapítás, hogy a környezetvédelem a nemzetközi kereskedelemben is meghatározó szerepet fog játszani. Egy ilyen rendszer azonban erősíteni fogja a fatermékeknek mint újratermelhető, környezetkímélő terméknek a pozícióját, tehát erősíteni fogja a helyettesítő termékekkel szemben a fatermékek versenyképességét.

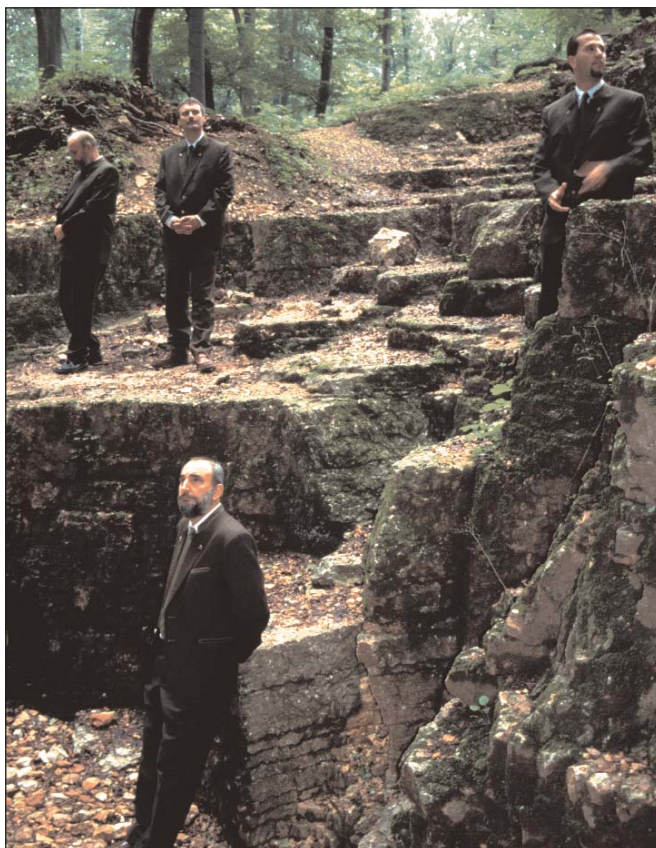
A világ éves fanövedéke – összehasonlítva más újratermelhető nyersanyagokkal – több, mint a burgonya-, búza-, rizs-, kukorica-, árpa-, zab- és rozstermelés együttesen. Ipari alapanyagokkal összehasonlítva: a világ fakitermelése közel azonos a cement-, acél-, műanyag- és alumíniumtermelés összegével.

Az Európai Unió a világ harmadik legnagyobb fāfelhasználója, de csak szükségletének felét fedezi saját termelésből, az immateriális javak változó mértékű igénybevétele mellett.

Az erdők tulajdonosi szerkezete úgy alakul, hogy a *jelenlegi erdőterületnek mintegy 60 százaléka állami, 40 százaléka magántulajdonban lesz a kárpótlási folyamat lezárultát követően. Az új erdőtelepítések azonban – a termőföld jövőbeni, minimálisan 80 százalékos magántulajdona okán – elsősorban magántulajdonúak lehetnek.* Mintegy 250–290 ezer új erdőtulajdonossal kell számolni.

Tényleges probléma az, hogy az *elapított vezetési szerkezet* megnehezíti, sőt

szinte lebetetlenné teszi átfogó stratégiák kialakítását, ami által elvesznek azok a versenyelőnyök, amelyeket egy ilyen méretű és erejű szervezet birtokolhatna.

Az erdők anyagi és nem anyagi jellegű hozamai és szolgáltatásai tartamosságának biztosítása, az erdővagyon védelme érdekében *Magyarországon több, mint 100 éve önálló erdészeti szakigazgatás létezik.* Jelenlegi felépítésében 1997. január 1. óta működik és látja el az erdők védelme, fenntartása érdekében nélkülözhetetlen, jogszabályokban meghatározott igazgatási feladatokat az Állami Erdészeti Szolgálat és 10 alárendelt területi igazgatóság. A feladatokat végző intézmények rendkívül alacsony létszámmal, alulfinanszírozottan, állandósult túlerheltségben látják el – az előzőekben vázoltak következményeként – a nagyságrendekkel gyarapodott munkát. Az erdővagyon védelme érdekében a fejlett államokban (melyek hazánkhoz hasonló ökológiai adottságokkal – erdőállományokkal – és erdőgazdálkodási múlttal rendelkeznek), így az EU-országokban önálló erdészeti szakigazgatási szervezetet működtetnek. Ugyanakkor kétségtelen, hogy az *egységes magyar erdészeti szolgálat* létrehozása meghagyta a területi működéshez szükséges önállóságot, a biológiai alapokhoz alkalmazkodó regionális működési területeket, azok mozgékonyágát, a megfelelő döntési jogköröket, de a

szakmai elemző, fejlesztő, ellenőrző munkát jobban ellátja, az informatikai és műszaki fejlesztési feladatokat egységesen és *takarékosan* oldja meg. Az ágazati *döntés-előkészítésekhez magas színvonalú elemzéseket szolgáltat.*

A magyar fafeldolgozó ipari kapacitások/feldolgozási technológiák nem felelnek meg a kívánatos mértékben favalasztéki/fafaji lehetőségeknek, illetve adottságoknak. *A fahasznosítás szerkezete a fejlődő országok színvonalán van,* ami elsősorban az ipari fa (vékonyfa) hazai hasznosításában tükröződik. Ugyanakkor a magyar piac kicsi ahhoz, hogy optimálisan működtethető gyártókapacitás termékmennyiségét felvegye, tehát nagyobb régióban kell tervezni.

Az erdőgazdálkodás nemzetgazdasági céljának az erdőkkel szemben támasztott sokrétű társadalmi igénynek hosszú távon történő biztonságos (tartamos), a környezet- és természetvédelemmel, a földhasznosítás és a talajvédelem érdekeivel összehangoltan növekvő mértékű kielégítését kell tekinteni.

A társadalmi igényeknek az erdőállomány gyarapításával, minőségének javításával lehet megfelelni. Prognózisok szerint a racionális földhasználat során a szántó művelési ágból 15–16 százalék más művelési ágban történő hasznosítással lehet számolni. Az alternatív földhasznosítás keretében történő

erdőtelepítésnek – összehasonlítva más megoldásokkal – jelentős kockázati elemei is vannak. Mindenekelőtt a kárpótlási folyamat, valamint a rendelkezésre álló földterület termőhelyi adottságai. Az alternatív földhasznosítást pedig – mint lehetőséget – az agrárpolitika egyik elemeként kell alkalmazni.

Elfogadva az erdővel szemben támasztott komplex társadalmi igényt, az erdőtelepítést ökológiai, ökonómiai és szociológiai igényeknek megfelelő – nemzeti léptékű – beruházásnak kell tekinteni úgy, hogy nagyobb – folyamatosan bővülő – erdőterület esetén bővíthet a védelmi funkciót betöltő, illetve a védett erdők területe is.

Stratégiai cél Magyarország erdőültettségének 25–27 százalékra emelése. Ennek érdekében EU-támogatás esetében fokozatosan el kell érni 2000. évtől a 20 ezer ha/év erdőtelepítési ütemet. Ennek biztosítani kell anyagi, biológiai, műszaki és szellemi feltételeit.

Az iparpolitika részeként tudatos fa-nyersanyag-gazdálkodásra van szükség, mivel az erdő és a belőle kitermelhető nyersanyag – mint megújítható erőforrás – a nemzeti vagyon része. Nyilvánvaló, hogy a fafeldolgozó ipar erdészeti fejlesztésekkel harmonizáló fejlesztése nélkül az erdőgazdálkodás reménytelen helyzetbe kerülne, mivel *jól működő fafeldolgozó ipar nélkül nincs életképes erdőgazdálkodás.*

Szükségszerű az erdészeti politika, az ökológiai kérdések, a mezőgazdasági tevékenység, a térségi fejlesztés és az iparpolitika ökonómiai keretben történő összehangolása, szintetizálása.

A fagazdaság számára javasolható stratégiai irányoknak inkább a minőségfejlesztést kell megcélózni.

A versenyképesség fejlesztésének alapvető feltétele a termékinnováció és a marketingmunka fokozott támogatása és javítása.

Jelenleg az új erdőtulajdonosok nem mindegyike rendelkezik elégséges szakmai, jogi, pénzügyi ismerettel. Társadalmi érdek azonban az erdők stabilitásának fenntartása, ezért – legalább addig, amíg életképes magántulajdonos szervezetek nem működnek – az államnak vállalnia kell az erdészeti szaktanácsadás szervezését és finanszírozását, beleértve az integrációs tevékenység ösztönzését is. Távlatilag a szaktanácsadás vállalkozói tevékenységnek tekinthető.

Emellett, illetve ezzel egyidejűleg kell gondolni az *erdészeti infrastruktúra* fejlesztésére is. Utóbbi az erdőfeltárási tevékenység aktivitásának növelését jelenti a környezet- és természetvédelmi szempontokat érvényesítő feltáró úthálózat bővítésével. A felsorolt erdészeti fejlesztések – sajátosságaiknál fogva – költségvetési támogatást igényelnek.

Határozottan támogatni kell az *ősho-*

nos fajokra helyezett bangsúlyt az erdőtelepítés és erdőfelújítás területén, összhangban a természetvédelemmel, illetve a *termőhelyi adottságokkal*, tekintettel a fajfajlásztás általános irányelveire, az őshonos fajok nemesített szaporítóanyagának biztosítására, valamint az őshonos fajok számára alkalmatlan termőhelyek más fajokkal történő telepítésére az *alternatív földhasznosítás*, illetve a *vidékfejlesztés* keretében.

Meg kell vizsgálni az erdővel kapcsolatos illetékeket, és javaslatot kell tenni olyan illetékkiszabásra, amely vonzóvá teszi az erdő birtoklását és ott a tartamos gazdálkodást. Jelenleg illetékköteles az alábbi eljárás:

Javaslat illetékkiszabásra:

A nagyobb és megfelelő, tartamos hozamokat biztosító erdőbirtoknagyság kialakulása érdekében az erdőtulajdon átruházása (elidegenítés, ajándékozás, cse-re, adás-vétel, öröklés stb.) esetén, amennyiben a helység a határon belül, a helyi lakosú személyek részére történik és meglévő erdőhöz, kisebb birtok nagyobbhoz csatlakozik, gazdasági társaságok, erdőbirtokossági társulathoz kapcsolódik stb., illetékmentességet biztosítson a törvény átmenetileg legalább 5 évig (vagy tovább). Az ilyen módon keletkezett adóköteles jövedelem utáni adó elengedésére méltányossági eljárás keretében legyen jogosult az adóhatóság.

Minden olyan erdőingatlan ügyben, ami birtokoncentrációt segíti elő, illetékmentességre lenne szükség.

Nem kívánatos a faanyag-felhasználás iránti igény visszaszorítása, inkább ösztönözni kell a társadalmat a fának mint környezeti kímélő nyersanyagnak a minél szélesebb körben történő használatára. Ezért az EU-országokban alkalmazott mintára ki kell dolgozni egy olyan marketingkonceptiót, amely egyrészt garantálja az erdő fenntartható fejlődését, másrészt képes elősegíteni a fatermék-kereslet kielégítését is.”

Tanácsok adóügyekben

„Egy vidéki város erdőbirtokossági társulatának elnöke vagyok. A társulat többségében öreg, nyugdíjas emberekből áll. Ennek az erdőbirtokosságnak az érdekképviselőt látom el a háromfős elnökség és ugyancsak háromfős felügyelőbizottság keretén belül. Ténykedésünkért tiszteletdíjat és természetbeni juttatást (fajárandóság) kapunk a cégbíróság által jóváhagyott alapszabálynak megfelelően, amit az éves közgyűlés is elfogadott. E juttatások kezelését szeretném tisztázni. Úgy érezzük, hogy tévesen értelmezzük az idevonatkozó adózási állásfoglalást, miszerint társulatunk mint erdőgazdálkodó őstermelőként is elszámolhatja a gazdálkodását. Fakitermelésre csak 2003-ban kapunk engedélyt, ezért bevétel most csak az állami támogatásból származik, amit erdőtelepítésre és ápolási munkák elvégzésére fordítunk.”

Az erdőbirtokossági társulat – a személyi jövedelemadó törvényének alkalmazása szempontjából – társas vállalkozásnak minőséül, tehát nem őstermelőinek, a társulat tevékenysége pedig nem lehet őstermelői tevékenység. (Őstermelőnek csak a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő, tizenhatodik életévét betöltő magánszemély minősülhet.)

Az erdőbirtokossági társulatba vitt erdőtulajdon tulajdonosa azonban jogosult a tulajdonosi jogon alapuló haszonvételek (például erdészeti szaporítóanyag gyűjtése) gyakorlására. E tevékenység tekintetében az erdőtulajdonos őstermelőnek minősülhet.

Az előzőekből következően azt a bevételt, amit az erdőbirtokossági társulat tagja (vagy alkalmazottja) e jogviszonyára tekintettel kap, nem lehet őstermelői bevételként számításba venni. A konkrét kérdést illetően tehát az erdőbirtokossági társulathoz tartozó juttatás teljes egészében adóköteles, mégpedig az összevont adóalap részeként. Amennyiben a fajárandóság nem az említett haszonvételek felel meg, hanem valóban a levél szerinti természetbeni juttatás, úgy annak a magánszemély által meg nem fizetett része után a társaságnak adóznia kell.

(Szabad Föld)

